

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:
 Na celý rok -- -- 4 koruny -- hal.
 Na pol roka -- -- 2 " -- "
 Na štvrt' roka... -- 1 " -- "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
 Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.
Majiteľ a vydavateľ:
 JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:
 Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
 ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
 Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Bohatstvo chudobného človeka.

Obyvatelia Dolniakov kukuricu menujú bohatstvom chudobného človeka, a to úplným právom, pretože dorábanie kukurice nepotrebuje dajaké zvláštne gazdovské náradie; nepotrebuje vyvinutie mužskej sily; všade, vždy a bohato sa urodí, dobre sa môže zceniť, a že ku všetkému dá sa upotrebiť, to dokazujú aj včulajšie smutné časy, keď z kukurice aj muku melú, a to nielen pre chudobu, lež veru aj pre veľkomožných pánov. A že vzdor týchto dobrých vlastností, na našich slovenských krajoch malí hospodári málo jej dorábajú, príčina toho je ten sladký motúz, s ktorým naši cukroví fabrikanti pod menom «voršus» chytajú malých roľníkov a skrze to zavdávajú im príležitosť k tomu, aby dôchodok rolí prv minuli, než by z nich úrodu sobrali, čo už nie jedného roľníka znivočilo. V týchto smutných časoch ale aj na tie «voršusy» idú zlé časy, a sice po prvé preto, pretože fabrika za metrický cent cukrovej repy ponúka len 2 kor. 10 hal., čo je tak málo, že v týchto drahých časoch by sa to našim roľníkom nevyplatilo; po druhé preto, bo chlapov máme v boji, bez ktorých vykopanie a odvezenie repy ani myseľ sa nedá. V tomto roku ale máme ešte zvláštnejšiu príčinu k tomu, aby sme miesto cukrovej repy dorábali čím viacej zrna. Cukor nám chýbať nebude, bo naše fabriky, nemohúc ho do cudzích krajín vyvážať, majú všetky ich sklady s ním preplnené. Zbožie ale, ak sa ho málo urodí, ľahko nám môže chýbať, čo by veru veľké nešťatie bolo, bo od hladu zoslabení museli by sme sa poddať na-

ším veľkým nepriateľom, s ktorými vo vojne stojíme, od čoho nech nás Pán Boh zachráni! My musíme nad nimi zvíťaziť.

Lež aj pri dorábaní zrna už popredku musíme na to pamätať, aby sme len tolko zrna zasiali, koľko obrobíť môžeme s tou mužskou silou, ktorá nám je ešte po ruke. Rozumní malí hospodári to hovoria, že tie svoje úzke parcelle s Božou pomocou ako-tak len zasejú, ale že tú úrodu ako zožnú, ako ju pozvážajú a vymlátia, to je už taká otázka, na ktorú ťažko je odpovedať. Nesmieme zabudnúť, že na horných stranách málo je takých chotárov, kde by v jaseňi zasiate žito a raž zčiasťky alebo docela myši neboly znivočily. Aby tam roľa prázdna neostala, na miesto vyoraných ozimín roľníci zväčša jačmeň budú siať. Keď teda aj mies'o cukrovej repy a miesto vyoraných ozimín len samý jačmeň budeme siať, pre našich roľníkov bude to dvojnásobná pliaga. Po prvé preto, bo keď celé pole zasejeme len jačmeňom, ten keď naraz dozreje, v nedoťatku žencov, pri dobrom počasí veľa ho vyprší; pri zlom počasí ale na koreni zkadu vezme. Lež dajme tomu, že sa nám podarí celú úrodu skladiť, že budeme mať bohatú úrodu jačmeňa, aj v tom páde roľníci zle pochodia, bo čoho sa mnoho urodí, to obyčajne má slabú cenu. V záujme roľníkov je, aby miesto cukrovej repy pri menšom dorábaní jačmeňa aj také niečo sadili, čo sa dobre darí, má dobrú cenu, dá sa na všetko upotrebiť, a to je *bohatstvo chudobného človeka, t. j. kukurica.*

U malých roľníkov dorábanie kukurice neni spojené so žiadnymi ťažkosťami, bo prácu okolo kukurice 12—15-ročné deti ľahko vykonať môžu.

S motykou zrnká zasadia, okopú (ohrňat kukuricu neslobodno), vylámu klasy a vyrúbu kôrovie. Kukurica všade dobre sa urodí, len v chladnejšom kraji každá sorta nedozreje. A preto pre horné kraje odporúča sa činkvantino (ináč: cverglová), sékel a puti kukurica. Je ešte jedna skorá sorta žltej farby, bohato rodí, ale jej meno neznáme. Tieto sorty všade dozrejú. Činkvantino hustejšie, sékel a puti redšie sa musí sadiť. Tieto sorty vysadíme na začiatku mája a dozrejú do 15. septembra. Kôrovie sa upotrebí na krm a kurivo. Uhorský hold (jutro) kukuricou vysadený dá 12—15 metr. centov omoržovanej kukurice. (Uhorský hold obnáša 1200 □ siab.)

Keď nám žito (pšenica), raž, jačmeň na poli už dozrelo, to musí byť čím včasnšie zožaté a skludené; s kukuricou nám neni náhlo. Keď aj dozrela, ešte vždy môže stáť na koreni aj cez týždeň, jestli vrany a zloději nerobia v nej škodu. Úroda kukurice proti vranám a zlodějom tak sa dá obrániť, že malí hospodári usnesú sa v tom, že v jednom a tom istom poli všetcia sadiť budú kukuricu, spoločne najmú si jedného strážnika, 12—14-ročného chlapca alebo dievča, a tak ani jedon klások im chýbať nebude.

Sadenie kukurice nielen z toho ohľadu sa odporúča, že jej dorábanie previesť sa dá samými malými deťmi, lež aj preto, ponač medzi všetkými hospodárskymi plodinami z kukurice najmenej semena potrebujeme, čo najlepšie vysvetlí sa dá nasledujúcim príkladom, pričom zrno na sadenie rátame v terajších cenách:

Z kukurice na sadenie 1 holda potrebujeme: 10 kg. v cene	3 kor.
Z jačmeňa na siatie 1 " " " "	90 " " 27 "
Zo zemiakov na sad. 1 " " " "	8 m. c. " 96 "

Úžitok pri každej z týchto plodín len desťnásobný rátame a obnáša:

Na 1 uh. holde kukurice sa urodí 10 metr. c. v cene	300 kor.
1 " " jačmeňa " " " "	10 metr. c. " 300 "
1 " " zemiakov " " " "	100 metr. c. " 1200 "

Z vyše uvedeného príkladu tak sa zdá, že by zemiaky mali najlepšie platiť, ale to neni pravda. Vieme, že cena zemiakov do fabriky dorobených býva m. c. len 3. kor. 60 hal., a tak riadne úrodu 1 holda šacovať môžeme len na 360 korún, a keď z tejto úrody zrazíme terajšiu cenu semena zemiakového 8 m. c. po

12 kor. = 96 kor., zostane nám len: 264 kor. Že na dosiahnutie úrody na poli, z kukurice medzi všetkými plodiny najmenej spotrebujeme, *táto okolnosť práve veľkú musíme až veľmi do ohľadu brať.*

Ako nám je známo, uhorská vláda po celej krajine dá popisovať všetky potravné články, jako: pšenicu (žito), raž, jačmeň, ovos, kukuricu, zemiaky a múku, aby vedela, či terajšia zásoba týchto plodín, bude dostatočná do 1-ho augusta? A tento popis zväčša už aj všade bol prevedený. Z tohoto popisu sme sa dozvedeli, že veru po celej krajine ohromne mnoho je takých rodín, u ktorých obecní úradníci pri popise celkom nič nenašli. Sú to zvlášte také rodiny, kde muž predtým sluhom bol, teraz ale od 8 mesiacov je na bojišti, snáď už aj padol, prípadne je zajatý alebo ranený leží v špitáli. Ubohá manželka odkázaná je na tú malú štátnu podporu, jestli ju zapísali medzi tie osoby, čo túto podporu dostávajú majú. Z tejto podpory má platiť: byt, kurivo, šaty a drahú živnosť. Nuž či tieto chudobné rodiny necháme zahynúť hladom? Boh zachovaj! My, ktorí za chrptom Pána Boha po dedinách bývame, našou povinnosťou je, aby sme tieto chudobné rodiny všemožne podporovali. To ale len tak môžeme docieľiť, jestli pri obrábaní našich pozemkov upotrebíme čím viac kukurice, ktorej málo nám treba na semeno, aby takto čím viac ostalo nám v dome jačmeňa a zemiakov, že by sme takto ani my, ani naši chudobní spoluobčania do nového netrpeli núdzu. Čím viac kukurice sadiť aj preto sa odporúča, bo za kgr. slaniny udenári a pečenkári už 4 kor. pýtajú, kdežto keď sa nám mnoho kukurice urodí, stačíť nám bude nielen na chlebovú múku, lež i na krmivo pre ošípané, a tak len na takýto spôsob stlačiť môžeme tú strašnú cenu, ktorú udenári a pečenkári za slaninu pýtajú.

Kto by sa odhodlal na sadenie kukurice a nemal by semena skorej sorty, nech sa obráti na patričný gazdovský spolok tej stolice, v ktorej on býva. Samosebou sa rozumie, že mali hospodári veľmi múdre urobiť, keď pri kukurici aj čím viacej fazule, šošovice, hrachu nasejú, lebo sú to všetko také potravné články, ku dorábaniu ktorých nepotrebujeme mužskú silu a ktoré ku výživnosti až veľmi sú potrebné.

Aj zemiaky skorej sorty sadiť sa veľmi odporúča a to najmä tým, ktorí bývajú neďaleko mesta. Zemiaky skorej sorty nech nechajú na teplom mieste vykličiť a nech ich sadia na také miesto, čo leží viac na úslni, takto už v júni v kopci môžu mať zemiaky, za ktoré v meste utržia pekné peniaze. *Štefan Paska.*

Jubileum osvieteného pána biskupa košického.

V piatok, 12. marca, bolo tomu desať rokov, čo dr August Fischer-Colbrie vymenovaný bol za biskupa košického. Velebné duchovenstvo biskupstva a svetské vrchnosti rozpomienku na tento deň zvečnili slávnostným jubileumom. Apoštolského ducha arcipastierovi z tejto príležitosti nepočtení zčiasťky osobne zčiasťky telegrafične vyslovili vrele blahoželania.

V deň jubilea v sídelnom chráme biskupskom, za prítomnosti osvieteného pána biskupa, zastupiteľstvá vrchností a nepočteného obecnstva slávnostnú svätú omšu slúžil praepošt-kanonik Ludvik *Konrady*.

Behom predpoludnia do biskupskej residenzie cieľom holdovania prišli početné deputácie. Slávnej kapitule košickej a ústredného duchovenstva deputáciu viedol a vrele milovanému arcipastierovi blahoželania predniesol veľpraepošt Eduard *Medveczky*.

Štefan *Szinyei Merse*, šárišský a oravský hlavný župan a komisár vlády, ku vysloveniu blahoželania osobne prišiel zo Šáriša.

Deputáciu panien katolíckych spolkov viedla grófka Rudolfová *Richi*.

Blahoželania rádu praemonštrantov tlumočili: Gejza *Szepessi*, správca kráľovského konviktu a Adorján *Szabó*, správca hlavného gymnázia.

Telegrafične vyslovili blahoželania v mene vlády ministerpredseda gróf Štefan *Tisza* a minister orby barón Imrich *Ghillany*. Tiež telegrafične blahoželali: gr. Gustáv K. *Mailáth*, biskup sedmohradský, Eugen *Bercelly*, sk. vn. t. radca, Melchior *Takács*, praepošt-praelát jásóvársky, Béla *Zaborovszky*, praep.-praelát, farár prešovský, Eduard *Sziklay*, hlavný župan a početní iní.

Stručnú zpravu našu zaključujeme s tou

vrúcnou modlitbou: Apoštolského ducha arcipastierovi udeľ Bože stáleho zdravia a dlhého života ku sláve cirkvi a vlasti a ku blahu katolíckeho ľudu!

Udalosti svetovej vojny.

Vojna proti Rusom.

Nezdary Rusov.

Úradná zpráva vydaná 6. marca.

Čiastočné napredovanie Rusov v Poľsku na odseku od Piotorkova na východ v účinlivej palbe našich kanónov sa **zmarily**. Ostatne na tomto fronte a na fronte v západnej Haliči spomenutia hodná udalosť sa nestala.

V Karpátoch boje o niekoľké vrchovaté posície ešte trvajú. Počasie a rozhľad sú zväčša neprajné.

Na bojišti v juhovýchodnej Haliči po udalostiach posledných časov prichodne nastala tichosť.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Odrazené ruské útoky.

Úradná zpráva vydaná 7. marca.

V Ruskom Poľsku na jednotlivých odsekoch nášho frontu včera boly prudké boje, ktoré miestami previedly sa na najmenších dialkach. Dobré účinkujúca palba nášho delostrelectva, prinútila ruské oddelenia, aby svoje **napred potisknuté posície so značnými ztrátami opustily**.

V Karpátoch, kde boje na rozličných miestach o prajné vrchovaté posície ďalej trvajú, **nočné útoky Rusov všade sme odbili. Zajali sme 8 ruských dôstojníkov a 570 vojakov.**

V juhovýchodnej Haliči aj teraz je ticho.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Úspechy našich čiat.

Úradná zpráva vydaná 8. marca.

V Ruskom Poľsku s bitkou, ktorá ešte trvá, **do-cielili sme viac úspechov**. Z viac napred potisknutých oporných bodov a streleckých čiar nepriateľa s jeho ťažkou ztrátou sme vyhnali.

Podobný zdar malo aj krátke postúpenie našich čiat na fronte v západnej Haliči, kde na okolí Gorlice **prelomili sme jednotlivé časte nepriateľských streleckých čiar** a po krvavom boji zaujali sme jednu obec. Viac nepriateľských dôstojníkov a vyše 500 nepriateľských vojakov sme zajali.

V Karpátoch vedie sa húževnatý boj. Na území pri Lupkove Rusi včera popoludní s veľkou silou útočili. Nepriateľ, vrhajúc do boja nové posily, ustavične obnovoval svoje preriedené rady, každým prostriedkom hnal ich napred a v útočení aj napriek jeho ťažkým

ztratám trikrát prišiel až celkom blízko ku našim posíciám. Konečný útok Rusov ale na našich prekážkach po každý raz ztroskotál sa so zničujúcou ztrátou. Pred našimi posíciami leží na stá mrtvol.

Na jednom druhom odseku frontu naše čaty po odrazení ruských napredovaní prekvapujúcim spôsobom začaly útočiť, zaujali jedon, dosiaľ nepriateľom obsadený štít vrchu a zase zajaly 10 dôstojníkov a 700 vojakov. Aj na jednom vrchu zajali sme tisíc Rusov.

V juhovýchodnej Haliči silná nepriateľská jazda, ktorá proti jednému krídlu našich posícií osihotene napredovala, utrpela citelný nezdar.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Boje v južnom Poľsku a v Karpátoch.

Béla Landauer, vojenský zpravodajca «Alkotmány»-u oznamuje:

Na celom fronte bitky sa znova započaly. Zvlášte prudké bitky boli v južnom Poľsku, kde sa za týždne viedly len delostrelecké boje, v sobotu, 6. marca, ale pechoty sa silnejšie srazily. Rusi prudko útočili, ale po každý raz ich odbili, kdežto našim čatám podarilo sa vniknúť do nepriateľských posícií a niekoľko svojich napred potisknutých posícií aj udržať.

Aj na jednotlivých bodoch Karpát'ov boli prudké boje. Rusi vo dne v noci znova a znova útočili, ale naši ich po každý raz odrazili, zapríčiniac nepriateľovi veľké ztraty.

Zdary našich čiat v Karpátoch.

Vojenski zpravodajcovia budapeštianskych časopisov oznamujú: Aj v nedeľu na celom fronte viedly sa prudké boje. Na južnom krídle frontu pozdĺž Dunajca tyrolski cisárski jágri so skvelým zdarom útočili na Rusov. Veľmi prudká bitka stojí aj medzi Užockým a Lupkovským priesmykom a naše čaty sú všade v prevahe. Naš nemecký spojenc v Ruskom Poľsku docielil značné zdary.

Nemecká mienka o bojoch v Karpátoch.

«Frankfurter Zeitung» píše: Že spojenecké rakúsko-uhorské a nemecké čaty aj v krutej zime v Karpátoch vedely sa zopret Rusom, ktorých odpor proti zime pred vojnou vo všeobecnosti preceňovali, to zaiste prekvapilo nepriateľa, ktorý od Napoleonovej vojny zimu považoval za svojho najvernejšieho spojenc. Je prirodzené, že zima vplýva na válečné operácie, v ktorých ale pravidelne pokračujú. Ruské rezervy vo vycvičenom mužstve sú už vôbec nie také nevyčerpatelné, ako boli v prvých mesiacoch vojny.

Porážky Rusov.

Úradná zpráva vydaná 9. marca.

Na našom fronte od Visly na sever prudký kanónový boj aj včera trval. Od Lopusna na juh ruské útoky odrazili sme ľahkým spôsobom.

Naše napredovanie na okoli Gorlice zase rozmnožilo počet našich zajatcov. Vydobité posície sme všade podržali napriek tomu, že sa nepriateľ viackrát pokúsil o ich zpätzaujatie.

Na karpátskom fronte neprestajne sa opakujú nepriateľské útoky, ktoré prevedú dľa toho, ako rozvinutie sa čiat možné je, kde silnejšími, kde podriadenejšími silami. Tak aj včera nepriateľovi zapríčiniac veľké ztraty, na viac miestach odbili sme prudko útočiacich Rusov, ktorí vnikli až po naše barrikády. V týchto bojoch zase sme zajali 600 nepriateľských vojakov.

V posledné dni v Karpátoch panujúce prevažne nepriaznivé počasie, od čiat, zamestnávajúcich na tomto fronte, vyžaduje celkom mimoriadne výkony. Čaty stále sa stýkajú s nepriateľom, vo dne v noci stoja v boji a často v krutej zime a aj vo veľkom sňahu sú prinútené previesť útoky alebo v obrane zväčša voči útokom presil obstáť na mieste. Držanie sa našich statných čiat, ako aj každý jednotlivý bojovník, ktorý má účasť v týchto bojoch, **zasluhuje nekonečnú chválu.**

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Ako vyzerajú ruské «zdary».

Hlavné veliteľstvo našej armády úradne sdeľuje:

Ruská 5. marca vydaná úradná zpráva čo veľký zdar sdeľuje, že Rusi zaujali jednu nepriateľskú posíciu od Zakličyna na juh. Ponevác na celom bojišti v posledné dni väčšej akcie sa neodohralo, môže byť reč len o nasledovnom prípade, ktorý sa ostatne ani nie od Zakličyna na juh, lež na fronte o 15 kilometrov ďalej na východ odohral. Poľné stráže jednej našej čaty, ktoré sme viac než na jeden kilometer potiskli pred front, v noci 4. marca nepriateľ napadol. Pod rúskom tmy, za prudkej sňahovej fujavice 700–800 Rusov, ktorí prešli cez údolie nachodiac sa pred zabezpečujúcou čiarou, vyliezlo na najbližšie vypínajúci sa výšok a po krátkom boji premohlo jednu našu poľnú stráž, ktorá pozostávala z 20 hláv a zodpovedne svojej povinnosti bola na mieste. Na válečný hluk časte súsedných zabezpečujúcich čiat, asi 50 ľudí, pospiechaly napred a palbou od boka z dvoch strán napadli Rusov, ktorí, zanechajúc 22 mrtvých a viac ranených, chytro sa rozutekali a vrátili sa ta, odkiaľ prišli, po údolie potoka. Počas prenasledovania nepriateľa zajali sme 214 Rusov. Na našej strane jeden muž padol, piati boli ranení. Naše vlastné posície, ktoré boli trochu ďalej nazad, Rusi vôbec ani nenapadli. Tvrdenie teda, že zaujali jednu našu opevnenú posíciu, môže sa pofahovať len na tento bezpochybne technicky opevnený malý oporný bod, na ktorom bola naša poľná stráž a ktorý Rusi vskutku aj zaujali, ale len na veľmi krátky čas.

Odkaz ruského veliteľa.

(Uhorská Telegrafická Kancellária.) Z tlačového válečného stánu 9. marca oznámili nasledovné:

Dnes popoludní pred jednou opevnenou posíciou

našich čiat od Nadvornej na sever zjavil sa jeden ruský parlamentár, ktorý sdelil nasledovné:

— Na rozkaz ruského veliteľa zajtra predpoludním asi 1500 židovských rodín, ktoré sme dnes pri Kamionke a Tysmieničanoch posbierali, cez ruský front odsupujeme k rakúsko-uhorským čatám. Ponevác sa židovské rodiny boja, že Rakúšania budú strieľať na ne, parlamentár preto prišiel, aby toto vopred oznámil.

Nepriateľ týmto svojim neslýchane brutálnym pokračovaním bezpochybne to chcel dosiahnuť, aby tisícich ľudí, ktorí sa vojny nezúčastňujú a ktorých pozbavil živnosti a prístrešia, jako stádo lichvy čo štít hnal pred sebou, aby sa takto bez nebezpečia mohol priblížiť k našim posíciám. Uskutočnenie tohto ohavného úmyslu, ktorý treba považovať za haňbu stoeletia, ani pri tej najhlbšej ľútosti naproti úbohým obetiam barbárskej svevole nemožno trpeť z vojenských príčin. Priestor pred našou opevnenou posíciou totiž, ponevác z jednej strany cieľom odsupovania vyhnatých židovských rodín ani nepriateľ neodporúčal prímerie, a z druhej strany pre pritiahnutie nepriateľských posil z našej strany by toto ani nebolo prijateľné — počas každého bliženia sa z nepriateľskej strany, bezpodmienečne musíme vziať pod palbu. Následkom tohto cestou parlamentára ruskému veliteľovi poslali sme nasledovnú písomnú odpoveď:

— Prekročenie nášho frontu za žiadnych okolností a pre nikoho nemôže sa dovoliť. Preto priestor pred našim frontom budeme držať pod palbou. Teda vás vyzývam, aby ste židovské rodiny v Kamionke a v Tysmieničanoch o tomto upovedomili a dokladám, že strašná zodpovednosť za to zamýšľané neľudské pokračovanie, že tisíce nevinných ľudí žienete pred náš front, padá výlučne na ruského veliteľa, ktorý tento barbársky, každý válečný zvyk vysmievaťci rozkaz vydal, a to tým viac, lebo nemáme žiadnej záruky ohľadom toho, že či týchto nevinných ľudí nepoužijete za puhý štít ku bliženiu sa ruských čiat.

Bude postarané o to, aby toto pokračovanie pred celým svetom bolo zbilagované.

Novšie úspechy našich čiat.

Úradná zpráva vydaná 10. marca.

Na fronte v Ruskom Poľsku aj ďalej je živá válečná činnosť.

V západnej Haliči územie, ktorá naše čaty od Gorlice na juh zaujali, sa ešte rozšírilo. Jednu susednú streleckú zákopu nepriateľovú, sme útokom zaujali a vyše 200 mužov zajali.

Za prajnejších pomerov rozhladu naše delostrelectvo včera na jednotlivých odsekoch karpátskeho frontu dobrým účinkom svojej palby docielilo viditeľný zdar. Jednu vrškovatú čiaru, ktorá bola blízko pred našimi posíciami a ktorú nepriateľská pechota držala obsadenú, Rusi následkom palby nášho delostrelectva od boku útokom opustili, z ktorej príležitosti nepriateľ v našej najostrejšej šrapnelovej palbe utrpel ťažké ztráty. Na

tomto fronte počas zaujatia jednej posície zajali sme 800 Rusov a ukoristili sme mnoho válečného materiálu.

Pred našimi posíciami v juhovýchodnej Haliči je vo všeobecnosti ticho. Od Nadvornej na sever odbili sme napredovanie slabšej nepriateľskej sily. Súčasne na iných miestach viac nepriateľských bataillonov, ktoré sa draly napred proti našemu frontu, sme odrazili a počas ich prenasledovania zajali sme 190 Rusov.

V Bukovine v poslednom čase nestalo sa významnejšej udalosti. Pri Černovicích na severnom brehu Pruthu bola nepatrná srážka.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Naše zdary v karpátskych bojoch.

V bojoch na karpátskom fronte húževnate sa pokračuje. Treskúca zima a sňahom zaviate cesty citeľne vplývajú na válečné operácie. Pri Černovicích naše delostrelectvo so zdarom odbíja ruské výskumné čaty, z ktorých mnoho ľudí zajíma. Pri Grobove naše statné čaty zaujali opevnené dekungy nepriateľa a zajali tisíc Rusov.

Napredovanie našich čiat.

Úradná zpráva vydaná 11. marca.

V Ruskom Poľsku a v západnej Haliči polozenie našich čiat v novozaujatých posíciách sa ešte väčšmi upevnilo. Útoky nepriateľa sa neopakovali.

Pri Inovlodzi pri Pilici naše delostrelectvo včera po krátkom, ale prudkom boji zničilo viac nepriateľských batterií.

V Karpátoch pozdĺž čisna—baligrodskej hradskej naše čaty po rozhorčenom boji zaujali jednu obec a susedné výšiny behom dňa v hustej sňahovej fujavici očistili od nepriateľa. Medzitým od západu na susednom odseku urobený silný nepriateľský útok sa zmaril.

Na ostatných častach frontu, v Karpátoch, ako aj v juhovýchodnej Haliči zvláštnej udalosti sa nestalo ponevác prudká sňahová metelica celý deň trvala.

Aj od Černovic na sever je ticho.

Na južnom bojišti od dlhšieho času nestalo za nič.

Na černohorskej hranici miestami byly nepatrné srážky.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Nemecko-ruská vojna.

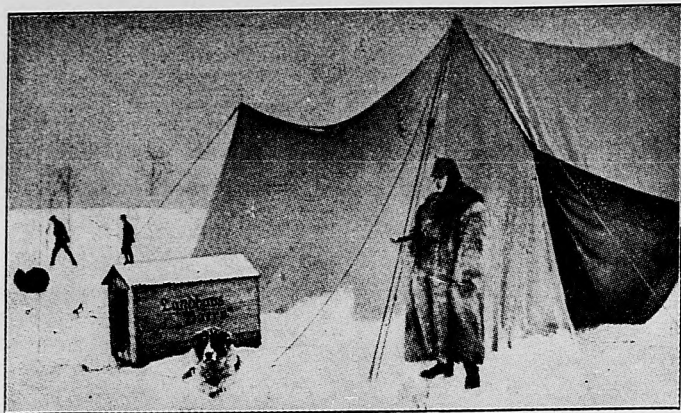
Odrazené ruské útoky pri Grodne a Lomži.

Hlavný válečný stán nemeckej armády 5. marca vydal nasledovnú úradnú zprávu:

Okolo Grodna polozenie sa nezmenilo. Útoky Rusov sme krvave odbili.

Od Lomže na severovýchod a na sever útoky Rusov za ťažkých ich ztrát sa zmarily. Z 1. a 2. divisie gardy početní zajatci nám ostali v rukách.

Ďalej na západ po Vislu nestalo sa zmeny. Nie-

Nemecký válečný pes stráži šiator lietadiel.

kolke napredovania Rusov proti nám od Plocka na východ **boly nezdarné**. Od Skiernievic na východ jeden silný nočný útok nepriateľa **sa úplne zmaril**.

Nemci odrazili početné ruské útoky.

Hlavný válečný stán nemecký dňa 6. marca vydal nasledovnú úradnú zprávu:

Poneváž všetka naša válečná korisť, ktorú sme si zadovážili na lesnatom území od Grodna na severozápad a okolo Augustova, je na bezpečnom mieste, bez toho, že by toto Rusi napriek svojim energickým protiporiadkom boli mohli prekaziť, naše dosiaľ tam zamestnávané čaty teraz už **stoja k dispozícii na iné válečné operácie**. Krem tohoto okolo Grodna a pri Lomži významnejšej udalosti sa nestalo.

Útoky Rusov proti nám od Prasnyša na severovýchod **za ťažkých ztrát nepriateľa sa zmarily**.

Aj od Plonska na severovýchod sme odbili jeden ruský útok.

Z úzdia od Visly na juh niet čo oznámiť.

Znova 3400 Rusov v nemeckom zajatí.

Dňa 7. marca hlavný válečný stán nemecký vydal nasledovnú úradnú zprávu:

Od Grodna na severozápad **naše válečné operácie idú dľa plánu**. Nočný útok Rusov od Lomže na severovýchod proti Močarče sme odrazili. Aj od Prasnyša na západ sme odbili **viac ruských útokov**. Od Ravy na juhovýchod **naše útoky byly zdarné**. **Zajali sme 3400 Rusov a ukoristili sme 16 strojových pušiek**.

Nemci na viac miestach odrazili ruské útoky.

Hlavný válečný stán nemecký 8. marca vydal nasledovnú úradnú zprávu:

Od Augustova na juh útoky Rusov proti nám s ťažkou ztrátou nepriateľa **sa zmarily**.

Pri Lomži boj i ďalej trvá.

Od Prasnyša na západ a od Plocku na východ Rusi viackrát s **nezdarom útočili na nás**.

Pri Rave naše čaty dva nočné útoky Rusov **odrazily**. Napredovania Rusov proti nám z okolia Novieho Miasta **boly nezdarné**. Tam sme zajali 1500 Rusov.

Novšie podrobnosti o zkaže 10. ruskej armády.

Brelinská Wolffova agencia z hlavného válečného stánu nemeckého o zkaže 10. ruskej armády dostala ešte nasledovnú podrobnú zprávu:

Triadvadsiateho februára zbytky desiatej ruskej armády v augustovskej hore složily zbraň. Augustovská hora vtedy skrývala obrovskú korisť, spratanie ktorej nebolo maličkosťou, pretože nemecké čaty aj v dňoch po kapitulácii Rusov byly prinútené odbiť početné ruské útoky, ktoré z pevnosti Grodna a z okolia rieky Bobr byly urobené proti nim. Napriek tomu už počnúc od triadvadsiateho februára prichádzaly prvé ukoristené kanóny do Šuvalkov a do Augustova a táto korisť zo dňa na deň vzrastala tak, že v skupinách po osemdesiat, po sto byly tu kanóny každého druhu, ako aj strojové pušky.

Dlhší čas vyžadovalo potom posbieranie a odvezenie ostatnej koriste. Na lesnatom priestore v blízkosti Augustova až po Mokakze nahor korisť bola takrečeno nesmierna. Na veľkej ku Grodnu vedúcej ceste, pri Augustove a Liesku zastalo asi päťdesiat vozov so zimnou municiou. Na ceste Carniborz, Rudavka—Supockin z kroka na krok byly stopy reterirovania Rusov. Obrovsky veľká bola korisť v najjuhuovýchodnejšej ku Grodnu ležiacej časti augustovskej hory, kde štyri obkolesené divisie ztrávily posledný deň a konečne i kapitulovaly. Pri samom Ljubinevskom majeri bolo sto všelijakých vojenských príležitostí. Pri Volkuse bolo vyše sto zanechaných vozov s municiou a dovážajúcich prostriedkov. Hromadne ležaly tam ďalej pušky, telefonové prístroje a koňský riad.

Zanechaný válečný materiál najhromadnejší bol medzi Volkusom a majerom Mlynek. Aj obraz zkaže tiež tu bol najväčší. Ležaly tam celé vojenské stĺpy, ktoré na hromadu postrieľala palba kanónov. Práve takýto osud stihol aj tú čatu s municiou, ktorá chcela prejsť vedľa majerov Mlynek a cez Volkusský priesmyk. Vozy so zimnou municiou byly tu zčiasťky prevrhnuté. Pozdĺž dvoch brehov potoka pri Barničke a pri Starosnici možno vidieť stopy posledného odporu Rusov: v podobe strelných zákop a preborených priehlbín. Odtiaľto urobili Rusi svoje posledné pokusy ku prelomeniu železnej obrúče Nemcov. Medzi Mlynekom a Bardničkim bolo mnoho sto ťažkých ruských granátov, ktoré delostreli tu lebo odhodili, alebo pri kapitulácii tam nechali. Nie v malej miere sú zaujímavé tie ruské rozkazy, ktoré sme v ukoristenej batožine tu i tu našli. So pár takýchto rozkazov a upovedomení hodno je doslovne podať. Hlavný veliteľ desiatej ruskej armády 5. decembra vydal nasledovný rozkaz:

— Hlavný veliteľ mi naložil, aby som čo najprísnejšie previedol ten rozkaz vojenského vodcovstva, dľa ktorého pri útočení každého mužského obyvateľa, ktorý je v práceschopnom veku, počnúc od 10. roku jeho veku, máme hnať pred sebou. Hlavný veliteľ severozápadného frontu telegraficky sdeľuje, že sa

obyvatelia denne ponosujú pre zbíjanie, ktoré naši vojaci páchajú. Proti tomuto treba zaviesť najprísnejšie poriadky. Stalo sa, že cez naše dediny pretiahly nepriateľské čaty a nikoho a nič nebantovali, kdežto naše čaty zbíjajú práve tam. Je veľmi poľutovania hodné, že sa takéto pády v našej armáde udaly.

Rozkaz vydaný 7. februára :

— Hlavný veliteľ oznámil, že pokiaľ na fronte medzi č. 1. a 2. armádami, ktoré stoja jedna vedľa druhej a jedna za druhou, chybuje každý potyk, tomuto treba odpomôcť. Tejto nedbalosti možno pripísať, že posledne dva k útoky poslané voje jeden proti druhému bojovaly a jeden druhému zapríčinili ztráty, čo len vtedy zbadaly, keď sa k boju na bodáky sblížili jeden ku druhému.

Nemci znovu zajali 5550 Rusov.

Hlavný válečný stán nemecký 9. marca vydal nasledovnú úradnú zprávu:

Od Augustova na východ a na juh útoky Rusov proti nám **za ťažkých ztrát nepriateľa sa zmarily.**

Od Lomže na severovýchod nepriateľ po jednom nezdarnom útoku, **v našich rukách nechal 800 zajatcov.**

Severozápadne od Ostrolenky vyvinula sa bitka, ktorá sa ešte neskončila.

V boji, svedenom od Prasnyša na severozápad a západ, ktorý sa pre nás prajne skončil, **zajali sme 3000 Rusov.**

Od Rady na sever a od Nového Miasta na severozápad útoky Rusov proti nám **boly bezvýsledné. Tu sme zajali 1750 Rusov.**

Zkaza 10. ruskej armády.

Berlinskej Wolffovej agencii v súvisе so zničením 10. ruskej armády z hlavného válečného stánu nemeckého píšu ešte nasledovné:

Dňa 9. februára Rusi vydali nasledovný rozkaz o cúvaní:

— Tie kanóny, ktoré nemožno odniesť, treba zakopať, závor sňať a keď možno, hodiť do najbližšieho jazera.

Ako ruskí zajatci rozprávajú, Rusi vo východnom Prusku zakopali ťažké kanóny a na ich miesto postavili drevené kríže, aby vzbudili domnenie, že sú tam hroby vojakov.

Ruské rozkazy.

Žandársky veliteľ šuvalskej gubernie vydal nasledovné nariadenie:

— V novšom čase vždy viac listov prichodí od našich zajatých vojakov. Stalo sa, že pisatelia listov, aby ich list čím skôr doručili, vo veľmi prajnom svetle predstavujú život v táboroch zajatých a málo inteligencie majúci čitatelia týchto listov mýlne pochopia, ako je známé, ťažké polozenie našich vojakov v nepriateľskom zajatí. Rozširovanie takýchto, pravde nezodpovedajúcich sdelení v kruhu čiat a vojopovinných nie je žiaducné.

Ten istý žandársky veliteľ 19. februára vydal nasledovnú, bezpodmienečne za tajnú označenú úpravu o zachádzaní so zajatými nemeckými dôstojníkmi:

Dla zpráv, ktoré priš y ku štábu dúnaburského vojenského okresu, v poslednom čase viackrát sa priložilo, že zajatcom, zvlášte ale dôstojníkom povolili ďalekosiahajúce výhody. Hlavný veliteľ okresu preto nariaduje prísne zachovávanie nasledovných predpisov:

1. Zajatých dôstojníkov treba viezť vo vozňoch III. triedy osihotene od mužstva. Svojich dôstojníckych sluhov nesmú pri sebe podržať, týchto s ostatným mužstvom treba viezť.

2. Dôstojníkov treba umiestniť práve v takých miestnosťach, ako mužstvo, ale osihotene od mužstva.

3. Strava dôstojníkov je tá istá, ako strava mužstva. Zvláštne výhody neslobodno im udeliť.

Vítazné odrážanie ruských útokov.

Hlavný válečný stán nemecký dňa 10. marca vydal nasledovnú úradnú zprávu:

Opakované útoky Rusov, aby sa v smere Augustova prebili, **sa zmarily.**

Od Ostrolenky na severozápad bitka ešte stojí.

Rumy Rusmi rozstrielaného poľského kostola.

Severozápadne od Prasnyša bitky idú pre nás aj ďalej prajne.

Od Nového Miasta na severozápad jeden náš útok pokročil.

Rusi na bojišti upotrebovávajú pevnostné delá.

Z Bernu oznamujú, že v augustovskej bitke na kraji tamojšej hory Nemcom dostalo sa do rúk viac ruských ťažkých kanónov. Tieto kanóny sú z grodnovskej pevnosti, čo dokazuje, že správa ruskej armády na bojište dováža už aj kanóny pevnosti, takto chcú odpomôcť nedostatku kanónov, ktorý už veľmi cítia.

Vojna Nemcov proti Francúzom a Angličanom.

Veľké ztraty Angličanov a Francúzov.

Hlavný válečný štáb nemecký 5. marca o udalostiach na západnom bojišti vydal nasledovnú úradnú zprávu :

Od Yperna južne Angličanom našou palbou zapríčinili sme značné ztraty. Na vršku Loretto z pozície, ktorú sme zaujali od Francúzov, jeden útok nepriateľa sme včera v noci odbili.

Rusi na ľemberskom tržišti.

Porážka Rusov pri Augustove.

Hlavný válečný štáb nemecký dňa 12 marca vydal nasledovnú úradnú zprávu :

Od augustovskej hory na sever Rusov sme porazili. Len ich rýchle cúvnutie ku Grodnu mohlo ich zachrániť od úplnej porážky. Tu sme zajali vyše 4000 Rusov, medzi nimi veliteľov dvoch plukov, a ukoristili sme tri kanóny a 10 strojových pušiek.

Nepriateľ aj z okolia Augustova začal reterirovať ku Grodnu.

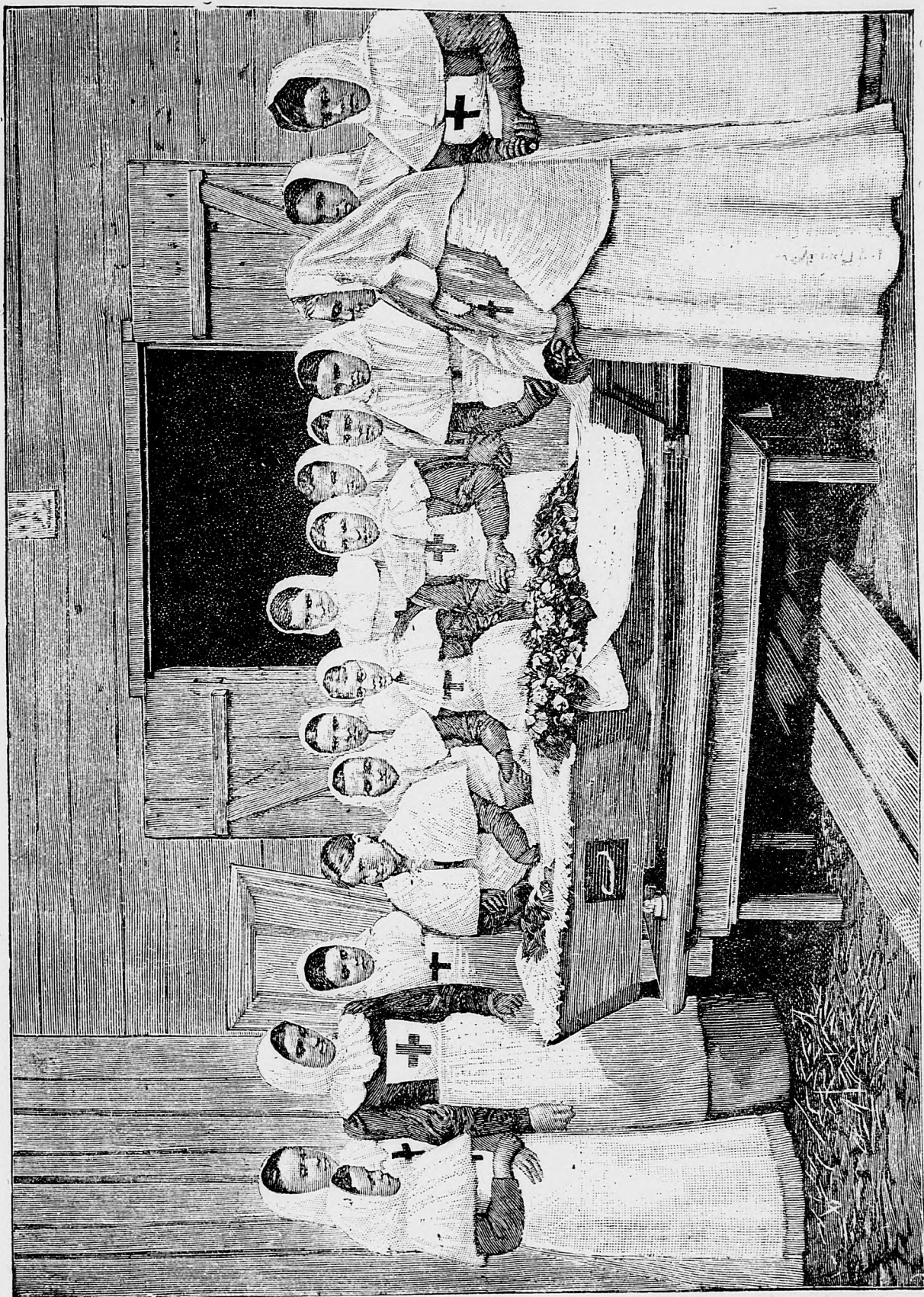
Od Ostrolenky na severozápad v útoku zajali sme 3 ruských dôstojníkov a 220 chlapov.

Od Prasnyša na sever a na severozápad naše útoky pokračujú. Tu nám včera vyše 3200 zajatcov ostalo v rukách.

V Champagne Francúzi včera a dnes v noci severne od Le Mesnilu pokračovali v útočení. Všetky útoky sme odrazili a naše pozície sme podržali.

Útoky nepriateľa proti nám pri Vauquasi od Argonn na východ a pri consenvojejskej hore od Maasy na východ sa zamarily. Všetky tie pokusy, ktoré na to byly namerené, aby na okoli Badouvillera v posledné dni nami zaujatý priestor zpätvydobily, sa zmarily. Jedon včera večer so schodovite umiestnenými silami urobený útok na vršok od Cellesu na severovýchod za ťažkých ztrát Francúzov sa ztroskotal. Pred našimi prekážkami leží vyše 1000 mrtvých Francúzov.

Krestania katolíci, organizujte Katoľickú Ludovú Jednotu!

Obeta povolania.

Nemecké úradné zprávy.

Nemecký hlavný válečný stán o udalostiach na západnom bojišti 6. marca vydal nasledovnú úradnú zprávu :

Angličanom od Yperna na juhozápad protiútokom vzali sme jednu strelnú zákopy.

Pokusy Francúzov, aby nás späť vytiskli z pozície, ktorú sme na vršku Loretto od nich zaujali, sa zmarily. Útoky sme odbili, 50 Francúzov sme zajali.

V Champagne pri Perthesi a Le Mesnili Francúzi pokračovali v útočení. Všetky ich útoky zle vypadly. Pri Perthesi zajali sme 5 francúzskych dôstojníkov a 140 francúzskych vojakov. V protiútoku vzali sme im jednu malú horu od Perthesa na západ a z ich le-mesnilskej pozície kus strelnej zákopy.

Nezdarné boli pokusy Francúzov o útočenie proti našim pozíciám pri Vauquoise a Consenvoye, jako aj od Badonvillera a Cellesu na sever.

Hlavný válečný stán nemecký 7. marca o udalostiach na západnom bojišti vydal nasledovnú úradnú zprávu :

Medzi morom a Sommem vo všeobecnosti boli len delostrelecké boje. Od Yperna na juh nočné pokusy nepriateľa o napredovanie sme prekazili.

V Champagne **naše čaty postúpily napred.** Od nepriateľa zaujali sme so par strelných zákop a asi 60 zajatcov dostalo sa nam do rúk.

Od Le Mesnili na severovýchod hromadné útočenie Francúzov proti našim pozíciám v palbe našej pechoty a delostrelectva s najťažšími ztratami Francúzov sa rozpadlo.

Od Badonvillera na východ napredovanie nepriateľa sme odbili.

Vo Vogézoch od Münsteru na západ a od Sennheimu na sever večera započatý boj sa ešte neskončil.

Novšie úspechy Nemcov.

Hlavný válečný stán nemecký 8. marca o udalostiach na západnom bojišti vydal nasledovnú úradnú zprávu :

Nepriateľskí letúni na Ostende hodili bomby, ktoré 3 Belgičanov zabili.

V Champagne boj trvá ďalej. Pri Souaine večera večer nepriateľa v ručnom boji sme odrazili. V noci sa bitka znova začala.

Od Le Mesnili na severovýchod jeden útok nepriateľa popoludní sa úplne zmaril. Naš nočný protiútok bol zdarný. 140 Francúzov sme zajali. V Bois de Prete, od Pont-á-Moussona na severozápad napredovanie Francúzov sme odbili.

Vo Vogézoch od Münsteru na západ a od Sennheimu na sever boj sa ešte neskončil.

Porážky Francúzov.

Nemecký hlavný válečný stán o udalostiach na západnom bojišti 9. marca vydal nasledovnú úradnú zprávu :

Na vršku Loretto naše čaty Francúzom vzaly dve ďalšie zákopy, zajaly 6 dôstojníkov a 250 vojakov a ukoristily 2 strojové pušky a 2 menšie kanóny.

V Champagne, pri Souaine bitka sa ešte neskončila.

Od Le Mesnili na severozápad ku napredovaniu hotového nepriateľa naša palba prekazila v útočení.

Vo Vogézoch hmla a sňach obťažily válečnú činnosť. Od Münsteru na západ a od Sennheimu na severozápad bitka ešte stojí.

Francúzi utratili 45.000 ľudí.

Hlavný válečný stán nemecký o udalostiach bojišta proti Francúzom a Angličanom 10. marca vydal nasledovnú úradnú zprávu :

Sňah a suchý mráz obmedzoval, ba vo Vogézoch takmer prekazil každú válečnú činnosť.

Boj len v Champagne sa viedol ďalej. Pri Souaine nemecké čaty z ručného boja, ktorý trval za dlhý čas, **vítazne vyšly.** Od Le Mesnili na severovýchod nepriateľ na jednotlivých miestach priechodne vnikol do našich čiar, ale v rozhorčenom boji z blízka, v ktorom ku podpore Francúzov pospiechajúce rezervy náš protiútok v zamiešaní sa prekazil, *nepriateľa konečne vyhodili sme z našej pozície. Ztraty nepriateľa možno šacovať na 45.000 ľudí.*

Angličania utratili vyše 100.000 ľudí.

Londýnsky zpravodajca časopisu «Journal de Genève» oznamuje : Ztraty Angličanov hodne prevyšujú jedenkrátstotisíc hláv, ako to z úradných výkazov vysvitá. Z regulárnej armády kráľa Juraja prvá polovica je už nič. Lord Kitchener teraz súri postavenie druhej armády, ktorá bude počítovať jeden million (?!) hláv. Na túto armádu príde rad, akonáhle aj druhá polovica anglickej regulárnej armády bude vysilená.

Vojna Turecka proti Rusom, Francúzom a Angličanom.

Turecké úradné zprávy.

Hlavný válečný stán turecký 6. marca uverejnil nasledovnú úradnú zprávu : Včera pozde večer nepriateľská flotta pri zdvojnásobnenej palbe pokúsila sa o to, aby v diaľke, kam naše kanóny nenesú, na pobreží Seddil Bahru a Kum Kalehu pri našich pozíciách na člkoch vojakov vyložila na breh. Z počiatku sme trpeli túto akciu nepriateľa, ale pozdejšie sme prekvapili 80 nepriateľských vojakov, ktorí na okoli Seddil Bahru vysadli na breh. Vojaci na člkoch ušli a utiahli sa. Ztratili 20 mrtvých a ranených. Na druhej čiastke Turei späť zahnali 400 nepriateľských vojakov, ktorí na okoli Kum Kalehu vysadli na breh. Títo mali asi 80 mrtvých. My sme pri oboch srážkach ztratili 6 mrtvých a 25 ranených.

Po včerajšom nezdare nepriateľská flotta rozdelila

sa na dvoje a na Egejskom mori bez zdaru bombardovala nebránené prístavy Dikeli, Šarmšak a Aivalik.

Dvaja vetroplavci, ktorí na lietadle leteli ponad sarosský záliv, spadli do mora. Lietadlo tiež spadlo do mora a zmizlo bez stopy.

Z ostatných bojišť niet nič dôležitého oznámiť.

Hlavný válečný stán turecký 7. marca oznámil:

Dve nepriateľské pancierové lode a jeden križiak včera za tri hodiny bombardoval pevnosti pobrežia Smyrny, ale nedosiahol žiadneho zdaru.

Rano o 8. hodine jedna francúzska a tri anglické válečné lode v sprievode jednej míny hladajúcej lode veľkého obsahu opäť za poldruhej hodiny bombardovala smyrnanské pevnosti. Sedem výstrelov našich batterií trafilo tú nepriateľskú pancierovú loď, ktorá palbu započala. Jednu míny hladajúcu loď sme potopili. My počas včerajšieho a dnešného bombardovania utratili sme dovedna štyroch mŕtvých a sedem ranených.

Proti Dardanellám včera a dnes nepriateľská flotta nezaviedla vážnejší útok. Vysvitlo, že to nepriateľské lietadlo, ktoré spadlo do mora, trafily naše lietadlá prenasledujúce batterie.

Na kaukazskom fronte nenastala zmena.

Od Korny na juh, pri Veššilene z 1500 mužov, z jedného oddelenia strojových pušiek a z delostrelectva utvorené dva anglické jazdecké pluky napadly našu prednú stráž. Vyvinula sa bitka, po ktorej nepriateľ v neporiadku cúvol ku Šabii, zanechajúc na bojišti 200 ranených a mŕtvých. Jednu strojovú pušku sme ukoristili a dva nepriateľské kanóny urobili sme neupotrebitelnými. My sme ztratili desať mŕtvých a pätnásť ranených.

Hlavný válečný stán turecký 8. marca vydal nasledovnú úradnú zprávu:

V nedeľu tri nepriateľské pancierové lode za tri hodiny s veľkej diaľky bez zdaru bombardovali opevnenia Smyrny a potom sa utiahly. V pondelok popoludní v svojej bezúčinnivej palbe zas za hodinu pokračovali. Tieto dve bombardovania Turkom nezapríčinili ani ztraty, ani škody.

Dnes popoludní štyri anglické válečné lode časom z väčšej diaľky, než jako ďaleko ich delá nesú, bombardovali turecké pevnosti pri Dardanellách a bez dosiahnutia výsledku späť sa utiahly ku Tenedosu.

V sarosskom zálive jeden nepriateľský križiak, ktorý strieľal na okolie Horab-Bulaira, dva turecké granáty trafily do loďného mostka.

Angličania, ktorí urobili pokus, aby pozdlž rieky Karun v Iraku napredovali, tu opäť utrpeli porážku. Tri bataillony anglickej pechoty, s dvoma rýchlopalnými kanónami, s dvoma vrchovými delami a s jedným oddelením so strojovými puškami, jako i s jednou švadronou jazdy 3. marca pokúsily as o útok proti tureckým posíciám na okolí Ahvazu. Dobrovoľníkmi podporovaný protiútok tureckých čiat nepriateľa vtiskol do rieky Karu medzičím nepriateľ utratil štyristo mŕtvých a veľa sto ranených a zanechajúc mnoho

zajatecov v neporiadku ušiel na svoje od Bender-Masrii na juh kotviace lode. Medzi padnutými je jeden majór a štyria iní anglickí dôstojníci. Turci ukoristili 3 kanóny, 500 strojových pušiek, 200 koní, veľké množstvo streľiva a iného válečného materiálu. Ztrata Turkov je nepatrná.

Ku Dardanellám vezú vojsko.

Rím, 10. marca. Z Malty oznamujú: Kapitán jednej do Syrakus prišlej parolode rozpráva, že sa stretol s päťadvadsať dopravnými loďami, ktoré v sprievode viac francúzskych a anglických križiakov viezly 42.000 ľudí od Malty ku Dardanellám.

Vojna na mori.

Osud nemeckej podmorskej lode «U. 8.».

Berlinská úradná zpráva oznamuje:

Dľa úradnej zprávy anglickej admirality nemeckú podmorskú loď «U 8.» vo štvrtok večer v blízkosti Doveru potopila jedna anglická torpedová korveta. Mužstvo zachránili.

Turecká úradná zpráva.

Carihrad, 5. marca. Hlavný válečný stán turecký uverejnil nasledovnú úradnú zprávu: Na kaukazskom fronte odhliadnuc od bojov jednotlivých predných vojov, polozenie sa nezmenilo. Z ostatného frontu niet čo spomenutia hodného oznámiť. Nepriateľská flotta 4. marca za čas páčila na naše pri vchode Dardanell postavené batterie, ale bez výsledku.

Útok na bulairské pevnosti.

Z Londýna oznamujú: Útok, ktorý v zálive Xaros divisia francúzskeho admirála urobila na bulairské pevnosti, mal málo výsledku. Pevnosti «Sultan» a «Napoleon» sú temer nepoškodené.

Nové pevnosti Dardanell.

Dľa chýrov, ktoré prišli do Paríža a do Londýna, počas bombardovania Dardanell zistili, že Turci v Dardanellách postavili viac nových pevností, o ktorých sa dosiaľ nevedelo. Tieto pevnosti, dľa chýru, vystrojené sú nemeckými kanónmi, ktoré veľmi ďaleko nesú.

Anglicko ďalej klame.

Stockholm, 8. marca. Jeden tunajší časopis oznamuje, že medzi Lowesfostom a Grimsbom švédski lodníci stretli sa s piatimi anglickými loďami, na sťažňach ktorých viala švédska zástava. Jednu anglickú loď v objeme 6000 tún, ktorej dali aj druhé meno, celkom prefarbili.

Naše válečné lode rozstrieľaly Antivari.

Rimsky časopis «Tribuna» oznamuje, že päť rakúsko-uhorských válečných lodí, vplávalo do černo-horského prístavu Antivari a bombardovalo mesto a prístav.

Potopená anglická dopravná loď.

Dľa zprávy londýnskej admirality parolod' «Belgrave» s nákladom 2389 tún uhlia v nedeľu na okolí Ilfracombe následkom výbuchu utonula. Za pravdepodobné považujú, že na parolod' nemecká podmorská loď vystrelila torpedu. Mužstvo zachránili. Keď loď vyletela do povetria, neďaleko nej meškalo 21 parolodí a 6 z nich pospiechalo jej hneď na pomoc.

Anglická loď pod hollandskou zástavou.

Hamburg, 10. marca. Anglická parolod' «Präsident Bunge», ktorá z La Platy prišla do Rotterdamu, na ceste cez kanál La Manche vytýčila hollandskú zástavu a svoje meno zakryla plátnom, na ktoré bolo namalované meno «Maasland». Keď anglická parolod' vplávala do rotterdamského prístavu, vtiahla hollandskú zástavu a vytýčila anglickú. Aj plátno s menom «Maasland» sňala a zjavila sa meno «Präsident Bunge».

Neutrálne štáty a vojna.

Stamovisko Grécka.

Athénska telegrafická kancelária oznamuje :

Vo vyslaneckej komore ministerpredseda Venizelos oznámil, že sa vláda poďakovala, lebo kráľ neschválil politiku vlády.

Milano, 8. marca. Dľa athénskeho časopisu v Athénach posledne vydržiavaná korunná rada rozhodla neutrálnosť Grécka.

Z Athén novšie telegrafujú, že kráľ Konštantín dal zavolať k sebe Alexandra Zaimisa a poveril ho zostavením kabinetu. Zaimis si pýtal 24 hodín času na sdelenie svojho odhodlania.

Na korunnej rade, ktorá zasadla v sobotu popoludní o 3. hodine za predsedníctva kráľa Konštantína, prítomní boli : Venizelos, Dragumis, Theodokis, Rallis a náčelník generálneho štábu Duzmanis, Venizelos v dlhej reči rozvíjaval politiku, ktorú vláda sledovať chce. Nato prehovorili Theodokis, Dragumis a Rallis, potom zase Venizelos, načo kráľ korunnú radu zakľučil.

Nová vláda v Grécku.

Z Athén oznamujú, že designovaný ministerpredseda Zaimis neprijal poverenie zostavením novej vlády, načo kráľ Konštantín zostavením kabinetu poveril Gunarisa. Ako athénska telegrafická kancelária oznamuje, Gunaris už zostavil novú vládu a menošlov ministrov predostrel kráľovi, ktorý menošlov odobril. Ministerpredsedom a ministrom vojny je Gunaris, zahraničným ministrom Zographos Christakis.

Krest'anský svetový názor je blahonosný bez výmienky pre každého.

Urlaubovanie vojakov ku jarným poľným prácam.

Ponevác ku jarným poľným prácam potrebné robotné ruky sú teraz zväčša na bojišti, spoločný minister vojenských záležitostí a honvédske minister teraz porobili také poriadky, ktorými bude zabezpečená aj pracovná sila ku jarným poľným prácam.

V smysle nariadení, ktoré honvédske a spoločný minister vojny vidali, veliteľstvo armády takým vojakom ktorých bude možno urlaubovať, osobite i v skupinách po dvadsiatich na 14 dní dá urlaub ku poľným prácam.

Z tých, zpomedi ktorých bude možno urlaubovať, 14 dní trvajúci urlaub dostanú v prvom rade tí, ktorí sa s poľným hospodárstvom ako robotníci zaoberali, potom samostatní gazdovia, poťažne k nim príslušní, ďalej majitelia viníc a viniční robotníci. Zotavujúci sa gazdovia, gazdovskí robotníci, majitelia viníc a viniční robotníci len v tom páde dostanú urlaub, keď sú telesne ku odbaveniu poľnej práce poťažne ku práci vo viniciach súci a keď touto prácou ich zdravotný stav nebude ohrozený natoľko, že by ich súcosť ku vojenskej službe stala sa nemožnou. Chorý a v nemocnici opatrovaný vojak urlaub nedostane.

Štrnásťdňový urlaub ku poľným prácam musí si prosiť sám patričný vojak na rapporte. Prosbu prednesie ústne, žiadnych písaných prosieb netreba. Na severovýchodnú časť od čiary Mármarosziget, Munkács, Ungvár, Homonna, a Eperjes urlaubu nedajú, ale do menovaných miest a obcí mužstvo ešte možno urlaubovať.

Čas urlaubu dľa vojenských sborov ustálený bol nasledovne : pri budapeštianskom, prešporskom a temešvárskom sbore na 10. marca ; pri záhrebskom na 15. marec, pri košickom a nagyszebenzskom vojenskom, sbore ale na 20. marec. V severných stolicích a na vrchovatých krajoch, tedy na našich Horniakoch termín urlaubovania mal sa začať o dva týždne neskoršie.

V zhladom na terajšie zimné počasie ale urlaubovanie je odročené. Akonáhle sa ale počasie zmení, že sa bude možno pribrať ku jarným poľným prácam, vrchnosť v časopisoch dá na známosť, kedy sa začne povolený urlaub.

Urlaubovaní vojaci akonáhle prídu do obce, poťažne do mesta, musia sa hlásiť nielen u žandarmerie, lež aj u obecného predstavenstva, poťažne u mestskej vrchnosti. Počas urlaubu obecné predstavenstvo poťažne mestska vrchnosť použitím svojej polície alebo žandarmerie bude dozerať na to, či urlaubovaní vojaci skutočne konajú tú prácu, ku ktorej urlaub dostali. Tých, ktorí by svoju prácu nekonali, obecné predstavenstvo poťažne mestska vrchnosť naskutku za pomoci žandarmerie pošle zpät ku vojsku.

Takí gazdovia, ktorí by ku poľným prácam potrebovali skupiny pozostávajúce z 20 robotníkov, o takéto skupiny so svojou prosbou majú sa hneď obrátiť na slúžnovský úrad, ktorý naskutku porobí kroky u naj-

bližšieho vojenského veliteľstva. Ubytovanie a zaopatrenie robotníckych skupín a ku nim pridelených poddôstojníkov je úlohou patričných zamestnávateľov. Cestovné trovy zamestnávateľa neobťažujú.

Týmto poriadkom ku jarným prácam je zabezpečená aj pracovná sila a tak čo v ľudskej moci stojí, urobené je ku zabezpečeniu tohoročnej úrody.

Boje v Karpátoch.

Na dlhom karpátskom fronte stále trvajú krvavé boje. Raz na jednom, raz na druhom mieste vyvinie sa krutejší zápas. Takto to trvá už od začiatku januára. Ohromné massy Rusov opätovne probujú útokom prebrať sa cez priesmyky karpátske. Ruské vojenské veliteľstvo nešahuje svojich ľudí, vzdor ukrutným ztratám, ktoré ruské vojsko na tomto fronte utrpelo, vzdor neprajným miestnym pomerom a zlému počasiu probujú Rusi ďalej pokročiť, aby sa dostali za Karpáty. Dľa najnovších úradných správ krutý, krvavý zápas stále vzrastá. Naši celou silou, náruživé bránia karpátske hradby, zmužile, hrdinsky odbíjajú útoky nepriateľa, z času na čas naši útokom ženú sa na Rusov, všemožne prekážajúc priechod nepriateľa cez karpátske priesmyky.

V týchto bojoch zajali naši veľký počet Rusov. A z výpovedí týchto zajatcov dozvedáme sa rozličné veci. Že Rusi prinášajú také ohromné obeť, aby sa len cez Karpáty prebrať mohli, ku tomu nútia ich mnohé okolnosti. Tá časť Haliče, ktorú Rusi držia teraz obsadenú, je úplne spustošená. Osady, mestá sú vypálené, polia sú zákopami prekrížované, vojsko sobralo všetko, čo len kde našlo a ponevác roľník ani minulej jasene nemohol svoje pole obrobiť, ani v nastávajúcu jar nemá s čím a jako pole obrábať, ruské vojsko nenachádza a nenajde tu potrebnej potraviny. Stravovanie vojska dovážaním potravín z Ruska je veľmi obtížne. Tohoto následkom je, že ruskí vojaci mnoho hladujú. A následkom toho vzrastá v ruskom vojsku veľká nespokojnosť. Ruskí dôstojníci posmeľujú mužstvo k útokom tým, že keď sa prederú za Karpáty, na úrodné uhorské kraje, tu najdú všetkého do sytosti.

Kedysi na začiatku vojny Rusi boli veľmi namyšlení. Tak rozprávali o vtrhnutí do Viedne a do Berlína, jako keďby to len detská hra bola. Veľmi sa spoliehali na veľkú presilu ruského vojska. No v početných krvavých bitkách bolo toto ohromné vojsko značne preriedené. A ruská presila stále klesá. A že nakoľko klesla bojachtivosť Rusov, na to je tiež dost dôkazov, ktoré nachádzame vo vojenských rozkazoch ruského veliteľstva. V jednom hrozia šibenicom tým, ktorí sa sami omrzáčili, aby sa zpod vojenskej služby oslobodili, v druhom sa vyhrážajú tým, ktorí sa zajať dali a odkazujú im, aby sa neopovážili späť prísť do Ruska. Pred vojenský súd stavajú tých, ktorí bárs boli len nepatrne ranení, odišli z frontu na obväzisko. Zvlášte znie aj ten vojenský rozkaz, ktorý upomína rezervné

vojská, aby sa nechovaly nečinne, lež aby pospiechaly na pomoc vojskám, ktoré v ohni stoja. Keď do ohľadu vezmeme, že tieto vojenské rozkazy vydané boli na základe nemilých skúseností, nuž o tej ruskej presile utvoríme si nové pochopy.

Naši bránia karpátske priesmyky, bránia cesty vedúce do Uhorska, lebo obrániť chcú svoju drahú vlasť od pustošenia, zachrániť chcú majetok svojich spoluobčanov a svoj vlastný majetok. Vlastenecké city posilňujú ich v krutom, krvavom boji. Hladní Rusi chcú sa sem vodrať, aby sa potravou zaopatřili, pravda popri tomto — jako to zvlášte v Bukovine dokázali — nešetria privátny majetok žiadneho, berú, nivočia všetko, čo im do rúk padne. Naši sú povedomí svojej povinnosti, preto bojujú tak hrdinsky, s toľkou obetavosťou. A tomuto možno pripísať, že vzdor veľkej presile Rusov, vzdor ohromným ich ztratám, nepodarilo sa im ďalej vtrhnúť na území Uhorska.

Na najvyšší rozkaz tiahne každé vojsko na bojište. Medzi Rusmi boli veľmi mnohí, ktorí nevedeli, že proti komu tiahnu, tým menej vedeli a vedia, že prečo bojujú. Naši najvyšší rozkaz nielen porozumeli, lež aj precítili. A s oduševnením tiahli na bojište, kde v krvavom boji rozhodnuté bude nad budúcnosťou štátov, nad osudom národov. Naši bránia pred útokom nepriateľa tie veľké záujmy, ktoré sme v čase pokoja všemožne napomáhali, tie veľké mravné výdobytky, ktoré sme si usilovnou prácou za dlhý rad rokov získali, bránia všetko, čo je nam vzácné a sväté. A povďačný ľud Uhorska žehná bojujúcich svojich hrdinov.

Podmorská loď v službe.

Otto von Gottberg v «Norddeutsche Allgemeine Zeitung»-u zaujímave a krásne opisuje tiahnutie nemeckej podmorskej lode proti nepriateľovi.

Hrnotiac pohýna sa z prístavu podmorská loď «U 47.» So susedných šedých lodí kamarátske ruky kývajú jej rozlúčku. Žartovné slová počúť i odtiaľto, i odtiaľ a na veliteľskom mostku stojaci dôstojníci so smiechom dotknú sa svojich čiapok. Korvetta ide rovno v ústrety smrti, a vec predsa nikto neponíma tragicky. Vojenský osud.

Matrózi zmiznú pod palubou. Traja dôstojníci, ktorí stáli na veliteľskom mostku, na minútu tiež vniđu do veže, ktorú šľahá voda prístavu. Veliteľ cieľom poslednej próby korvettu pohrúži pod vodu, potom ju zas zdvihne na hladinu vody. Šedá oceľová cigara preklzne sa medzi mohutnými válečnými loďami.

Vlnenie sa mora je vždy väčšie. Podmorská loď «U 47» prešla už i vedľa osvetľujúcej lode. Aj odtiaľ máchaním čiapkou pozdravuje odchádzajúcu loď veliteľ lode. Je to posledný pozdrav domova.

Počasie je špatné, vetristé. Vodcovia lode oblečú si víchru vzdorujúce šaty, lebo čo cesta bude trvať i za dva, alebo za tri dni bez oddychu, oni v tých istých šatách, bez nočného odpočinku ostanú na svojom

mieste, prípadne dajú sa priviazať ku zábradliu veliteľského mostka, ak by ich vlny chcely strhnúť do hlbín mora. Vodcovia podmorskej lode bez zamenenia konajú svoju ťažkú službu. Keď cítia hlad a udre hodina obedu, plné taniere dajú si podať na mostok; pre neslanosť zriedkakedy sa ponosujú na svoj život, lebo frkajúce vlny hojne sa postarajú pre nich o soľ.

Veliteľ sa práve usiluje, aby si tanier držal vodorovne, keď pozorujúci dôstojník, ktorý cez ďalekohľad skúma nekonečný obzor mora, zo zadnej časti lode oznamuje, že vidí stĺp dymu. Tanier sletí do lode.

Na kommando kapitána zavznie hlas zvonca. V tom okamžení cvičené ruky veľmi rýchle začnú pracovať v útrobach lode. Sotva minie polminúty a už počuť hučanie do rezervárov ballastu valiacej sa vody. Traja dôstojníci, ktorí stoja na mostku, utiahnu sa do veže, ktorá sa ponorí pod vodu. Veliteľ lode cez periskop preskúma obzor. Heslo je čakať.

Podmorská loď nesmie prezradiť, že je tu, lebo blížiac sa loď práve tak môže byť nepriateľská, ako neutrálna, ale v oboch pádoch ľahko môže bezdrôtovým telegrafom upovedomiť v blízkosti nachodiace sa lode, že je na blízku nemecká podmorská loď. Takéto upozornenie nepriateľskú loď vytrhlo by z moci nemeckej podmorskej lode.

Počas čakania veliteľ lode otvorí oceľovú obložnicu jedného obloka veže. Hrubá sklenená tabla blyští sa sťa jasno-zelený šmaragd a svetlo takej farvy vniká cez ňu do lode, aké v daktorej jaskyni kvapkavca môže človek vidieť.

— Hollandská loď, pán kapitán — oznamuje službu konajúci.

Veliteľ pozerá cez ďalekohľad. Cudzí loď ďaleko pláva — ku suchej zemi. Loď «U 47.» sa teda smelo môže vynoriť na povrch mora. Po morskej hladine rýchlejšie môže napredovať a ani drahú elektrickú silu nemusí mrhať. Elektrický prúd slúži válečným cieľom, preto osobníctvo našich podmorských lodí opravdu sporí s elektrickou silou. Stáva sa, že sa podmorské lode za celé týždne túľajú v treskúcej zime po širokom mori a do kachličiek, ktoré sa elektrinou kúria, takrečeno nikdy si nezakúria. V studených, vlhkých komorách bdie a spí mužstvo lode, aby elektrickú silu, ktorá je potrebná k boju, nemrhalo. Často radšej jedia studené jedlo, aby len nemuseli zakúriť do malého sporáka, na ktorom by si dačo uvarili alebo prihriali.

Už poltreťá dňa a dve noci trvá terajšia cesta podmorskej lode «U 47.» Zas zavíta večer a veliteľ cíti vysilenosť. Reserváre ballastu dá naplniť vodou a loď ponorí na piesočnate lúžko, aby sa tam pokojne vyspala. Aj osobníctvo lode zaslúžilo už trochu odpočinku po ťažkej unavujúcej službe, ačkoľvek veliteľ lode má starosť o to, aby sa matrózi keď sú slobodní od služby, spánkom občerstvili a posilnili k ďalšej práci. A to tým viac, lebo človek, ktorý spí, menej oxigenu spotrebuje, ako ten, ktorý nespí.

Lenže človek ani keď je najväčmi ustatý, nezaspí

v tom okamžení, v ktorom sa uloží na lúžko. Teda matrózi, aby ľahšie zaspali, dajú si «vyhrávať» na gramofone, alebo im zahrá «hudobný sbor» lode. Lebo hudobný sbor má i podmorská loď. Hudobnými nástrojmi tohto hudobného sboru sú papierom zastreté hrebene.

Veliteľ lode, keď si pospí, cez periskop preskúma obzor, či nevidieť na mori podozrivú loď, potom z rezervárov dá vypumpovať vodu a loď «U 47» vynorí sa z vody. Aj veliteľ, aj matrózi blažene, na plné pľúca dýchajú do seba čerstvé povetrie po zdusenom strojovým olejom plnom vzduchu vnútorných častí lode.

Začne sa nový odsek pozorovania a túlania sa po mori...

CHYRNÍK.

Jeho eminencia kardinál knieža-primas Uhorska, arcibiskup ostrihomský dr. Ján Csernoch vo štvrtok, 18. marca, ako hlavný protektor predsedal valnému shromáždeniu Spoločnosti Svätostefanskej a zahájil ho veľavýznamnou rečou.

Z biskupstva spišského. Lipt. sv.-mikulášsky farár dr. Jozef Kozsár na miesto nebohého Jozefa Krasznecza vymenovaný je za riadneho dekana strednoliptovského dekanátskeho okresu. Velkobobrovskú faru v Liptove dočasne spravuje tamojší kaplán Karol Machay.

Biskup medzi ranenými. Velkováradský biskup gróf Mikuláš Széchenyi v minulé dni zase navštívil viac budapešťanských vojenských nemocníc. V jednej nemocnici mal i svätú omšu a držal reč k nemocným, ktorá mala veľký účinok u ranených. Počas sv. omše viacerí pristúpili k sv. prímaniu, ťažko raneným na posteli dal prímať.

Spolok sv. Kríža s odobrením cirkevnej vrchnosti vydáva z osem strán pozostávajúci protialkoholový letopis pre vojakov v maďarskej a slovenskej reči. Objednať ho možno u správy spolku sv. Kríža v Batizovciach (Spiš). Cena letopisu: 1 kus 5 hal.; 100 kusov 4 kor.; 1000 kusov 25 kor.; 10.000 kusov 200 korun.

Udelenie zemanstva po smrti. Jeho veličenstvo kráľ plukovníkovi Muhr-ovi, hrdinskému veliteľovi Nádasdyho husárov, ktorý v bitke pri Limanove na čele svojho pluku hrdinsky padol, a jeho zákonným potomkom udelil uhorské zemanstvo s prádikátom: de Limanova.

Pozdrav z Przemyslu. Z Iglova sdelujú, že Genovéva Vilčekova v Helivágási z Przemyslu cestou po vetrnej pošty dostala nasledovnú vojenskú dopisnicu: «Karta písaná dňa 6. februára roku 1915. Milé a pekné pozdravenie od Jána Vilčeka tebe, manželka moja Genovéva Vilčekova. Tak ťa ja veľmi pekne pozdravujem, aj našu dcéru na stotisícekrát. Ja som chvála dobrotivému Bohu dosiaľ zdravý a tebe vinšujem ešte lepšie zdravie, ako je moje. A len sa neboj o mňa, mne sa dosiaľ ešte dosť dobre vodí. Teraz pozdravujú svoje manželky Jozef Petrovský, Gabrišak, Matej Michna, Mi-

chal Mačutek (všetcia z Helivágášu), aj oni sú v dobrom zdraví a nech sa ich manželky neboja o nich, lebo im je dosť dobre. Teraz pozdravuje svoju manželku Mariu Irhovu a celú svoju famíliu Andrej Irha z Richwaldy. Ja som zdravý a dobre mi je. Len si dobre gazdujte s chlebom. Akonáhle túto kartu dostaneš do ruky, hneď upovedom aj ostatné ženy. Boh s vami do videnia. Amen. Hari z Ómajoru tiež žije».

Z ruského válečného zajatia. Desider Binder, úradník banky, zástavnik v rezerve, syn kéžmarského gymn. profesora Eugena Bindera, ešte v septembri, hneď ako prišiel na bojište, dostal sa do ruského zajatia. Doteraz písal tri dopisnice. Prvú z Jaworowa 27. sept., do Kéžmarku došla 31. okt.; druhú 10. novembra oddal na poštu v Kiewe, do Kéžmarku došla 8. januára; tretia 1. febr. došla do Kéžmarku a datovaná je 7. decembra. Z tej poslednej karty sa dozvedáme, že je v zajatí v strednosibírskej Bezerowke.

Kéžmarská nemocnica Červeného Kríža je naplnená ranenými hrdinami. Ich ranenie pochádza najviac od dum-dum guliek. Niekoľko nábitkov odstránili s operáciou. Vojenský rezervný špitál v Tátraháze rozpustili a tam nachádzajúcich sa 130 chorých 18. februára odviezli do novovesskej nemocnice. Medzi chorými bolo i viac fažko ranených.

Vyznačení spišskí dôstojníci. Štefan Slavkovsky, poručík 9. honvédskeho pešieho pluku dostal zlatý záslužný kríž na stužke medailly hrdinskosti. — Jedno-ročného dobrovoľníka Pavla Mazalánn, syna správcu kancelárie levočskej súdnej stolice pre jeho smelé a hrdinské držanie sa pred nepriateľom vyznačili s medailou hrdinskosti I. triedy. — Kéžmarskí rodáci Ladislav a Štefan Keler, ktorí ako nadporučíci od počiatku vojny sú na bojišti, pre svoju preukázanú hrdinskosť boli vyznačení. Prvý dostal vojenský záslužný kríž III. triedy s válečnou ozdobou a druhý odznak chvály (Signum laudis).

Chýry zo Spiša. Honvédske kapitán Gejza Keresztfalvy, syn hrušovskej gruntovnej pani, vdovy Antona Keresztfalvy, po ťažkej nemoci zomrel 24. februára v 37. roku života svojho. Pochovali ho v Hrušove. — Novovesské druhé válečné odpoľudnie pre vojakov, hrdinsky bojujúcich v Karpátoch, prinieslo 827 korún. K tomu obnosu barónka Akošová Wieland, rodz. grófka Csáky z Markušoviec prispela 150 korunami. — Pre novovesskú nemocnicu Červeného Kríža Babik zo Smižian obetoval dve vrecia zemiakov, 6 chlebov a 118 vajec; Marhefka z Illašoviec a Ján Šefčík z Harichoviec obetovali po jednom vreci zemiakov. — Novovesská Jozefová Spoločnosť jedenásť v novovesskej nemocnici Červeného Kríža vyzdravených a na bojište vráťivších sa vojakov úplne ošatila s teplým rúchom a 15 chudobných žiakov novovesskej elementáruej školy opatrila šatstvom v cene 192 korún, za čo jej minister výučby vyslovil svoje vďaky. — Spišská stolica na ciele Červeného Kríža obetovala 100 korún a gňazdanskému rodákovi Robertovi Hóbor, poslucháčovi administratív-

neho naukobehu, 50 korún podpory. — Magurská obec Kacvin, ktorej meno bolo maďarizované na Szentmind-szent, na svoju odôvodnenú prosbu z dovolenia ministra vnútra nazpät dostala svoje staré meno: Kacvin. — V Magure ostatného februára bolo 16 stupňov zimy. Marec začal sa so sňahom.

Pochvala 71. spoločného pešieho pluku. Dr. Andor Divéky, tit. slúžny v Dolnom Kubíne, kadet v rezerve 71. spoločného pešieho pluku trenčianskeho, ktorého vyznačili medaillou hrdinstva II. triedy, svojej sestry z bojišta poslal 20. januára datovaný list, v ktorom medzi iným píše: «Naša divisia veľmi pokročila napred, čo Rusom veru nemohlo byť po vôli, lebo tak divo som ich ešte nikdy nevidel strieľať. Naš 71. peší pluk sa veľmi vyznačil a keď sme sa o 5. hodine jedného popoludnia dobrovoľne zpät utiahli na iný punkt rieky Nidy, sám náš pluk viedol 2000 zajatcov. Pekný to bol pohľad, keď sa ich útok rozpadol. V pravo bola veľká dedina Sempiechov, v ľavo Šcerbakov, pred nami močaristá lúka a za ňou aley a dediny...»

Nyitraperjés (Prasice).

P. P. J. K. Velactený Pán Redaktor! Prosím o uverejnenie týchto pár riadkov v našom «Kresťane».

Každý s radosťou myslí na tú dedinku, v ktorej sa narodil a v ktorej bol vychovaný. Radosť naša sa ale stisicnásobní, keď naše rodisko skutočne vidieť a svojich priateľov navštíviť môžeme. I ja, keď mi to moje okolnosti dovoľia, zajdem si do môjho milého rodiska do Prasíc, kde som moje radostiplné detské časy nekdý strávil. A v tomto roku práve cez fašianky prišiel som do Prasíc, kde som viac takých pekných vecí spozoroval, akých tam predtým nebolo. Keď som sa dopytoval, kto tam tieto veci zariadil, každý s pochvalou spomínal nového pána farára Ernesta Trebaticzkyho. A skutočne hneď na druhý deň v nedeľu v chráme Božom videl som pobožnosť hlbokej poklony prevelebnej Sviatosti Oltárnej, akej slávnosti cez fašianky tam predtým nebolo. Večer zas pán farár cieľom podporovania ranených vojakov pre svojich farníkov usporiadal pekné divadelné predstavenie, v ktorom najprv Anton Surma podarenú prednášku držal ku korhelom! Úfam, že sa ich niečo chytilo z tejto prednášky! Adam Paluss neraz všetkých prítomných ku smiechu pohnul s jeho prednáškou o pišťalárovi Jánovi Repákovi. Vinco Tiles, Štefan Pokus, Ján Mrázik a Fero Šimon zas veľmi šikovne prednášali Paulovičovú veselohru o ševcovi Peregrínovi Dratva a jeho manželke Kordule. Chlapci za všestrannej hlbokej zaujatosti hrali svoje zástoje. Ani bych si nebol myslel, že volačo takého výstane z dedinských chlapcov. Ako som sa dozvedel, prasickí chlapci aj na vianoce zariadili peknú pastiersku hru. Novému pánu farárovi prasickému všemohúci Pán Boh nech mnohonásobne odplatí jeho neunávené ustávanie, ktorým ľud môjho rodiska k nábožnosti a vzdelanosti privádza.

Jozef Bartek,

ranený vojak, obyvateľ budapeštiansky.

Mrtví a ranení.

(Pokračovanie.)

Všetci, pri ktorých nestojí poznámka «mrtvý», sú ranení.

Písmeny *ppl.* znamenajú peší pluk; *hp.*, honvédske pluky; *komp.*, je toľko ako kompania; *lp.*, landšturmistický pluk; *jb.*, jágerský bataillon.

Zo 67. spoločného pešieho pluku (veliteľstvo doplnujúceho okresu Prešov): Richvalsky Valentin (Kóperény, Spiš), Rigacz Anton (Szentmihályfalu, Šariš) †, Bojčiak Juraj frajter (Šošovo, Liptov), Rusňák Rudolf, Rusňák Štefan (Komlóspatak, Šariš), Šovinski Alexander (Héthárs, Šariš), Schwarcezer Gustáv strážmajster (Košice) †, Sedlák Štefan (Gombosszentgyörgy, Šariš), Šima Michal (Lubotény, Šariš), Šimko Mikuláš (Lužná, Liptov), Šimonka Ján (Východná, Liptov), Singlár Jozef, Šiška Peter kaprál tit. cugsfirer (Feketebércz, Spiš), Šohár Adalbert (Kolinfalva, Spiš), Sokol Matej (Nemeslubela, Liptov), Šoltész Sebastian (Kislapos, Spiš), Spisak Ignác (Szepesnádasd), Sporer Samuel Kakaslovník, Spiš), Sraga Jozef (Bardijov), Stankovic Andrej (Szentmindszent, Spiš), Stariňák Juraj (Bodonlaka, Šariš) †, Staroň Michal (Guotfalu, Šariš) †, Stecz Ján (Alsószalánk, Spiš) †, Steiner Michal (Királyboca, Liptov), Sterbak Ján (Paloncza, Šariš), Stofan Ján (Keczerkosztolány, Šariš), Strausz Franc (Zakárfalva, Spiš) z., Šuhajda Pavel (Nagyselmecz, Liptov), Surgala Ján (Balázsvágás, Šariš) †, Šutak Adalbert (Dolné Maťašovce, Liptov), Šutak Michal (Felsősom, Šariš) †, Šutko Juraj (Boroszló, Šariš), Švevar Ján (Kolossó, Šariš), Szabadság Rudolf štábný strážmajster (Leibicz, Spiš), Szakács Štefan (Nagykunczfalva, Spiš), Srna Andrej tit. frajter (Kurima, Šariš), Sedlák Pavel kaprál tit. cugsfirer (Szepesalmás), Semann Ján (Hernádfő, Spiš), Semann Štefan (Szepesolaszi) †, Semiak Ján, Sičák Vazul †, Šiška Andrej (Répásfalva, Spiš) †.

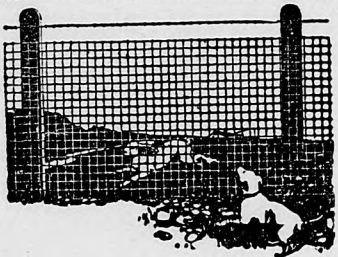
(Pokračovanie nasleduje.)

PODIVNÉ LACNÉ PLOTY!

Domáce dôroby!

Chraňte sa nepatrných napodobení!

Zriedkavej jakosti.

Veľmi ľahko k upotrebeniu.

Chraňte sa nepatrných napodobení!

Nepočetné listy uznania dokazujú patentovaného

Hungária-pletiva z drótu

nedostížiteľnú zvláštnosť.

Dôrob z cinkovaného drótu. — Zabarvit' netreba. Cena štvorcovho metra od 32 hal. vyšej.

K objednaníu u vylučného dorabáťel'a:

Alexander Haidekker

Dielňa pletiva a plotov z drótu

Budapest, VIII., Űllői-ut 48/60. sz. Východná, správna a rýchla výsluha. Obrázkový cenník franko zdarma.

Najnovšie klamstvo.

Bakanče a čižmy s papierovými podošvami.

Móric Glück, mármárošsigetský kupec s papierovými vreckami, Jakub Šperling, kišebenský kupec, Samuel Oxhorn, mármárošsigetský agent a Henrik Taubes, mármárošsigetský pravotár bakanče lifrovali pre armádu. O tomto tovare vysvitlo, že podošvy bakančov a čižiem sú z papiera. Na požiadanie mármárošsigetského kráľ. fískalátu hlavnomestský kapitanát zakročil proti podozrivým liferantom, ktorí pri vyšetrení zradili, že papierové bakanče a čižmy predal im známy veľkokupec a hlavnomestský reprezentant, Leo Krieshaber. Obžalovaných liferantov zatkli a k ďalšiemu pokračovaniu odviezli ich ku mármárošsigetskému kraľovskému súdu.

Šijací stroj

Na pohodlné malé čiastočné splácanie predáva
FRANZ BAUMGARTEN
Budapest, VII., Rózsa-u. 27.
Telefon József 83-72.

Oznamy prijíma administrácia

„Krestan“

BUDAPEST,
Szentkirályi-utca 28.

Pýtajte si

zdarma a franko môj hlavný cenník opatrený so 4000 vyobrazeniami hodín, zlatého a strieborného tovaru, hudobných nástrojov taktier tovaru z ocele a kože. ako aj rôznych toaletných a iných v domácnosti potrebných článkov, zbrane atď.

Prvá dielňa hodín Ján Konrad

c. a k. dvorný zásielca
Brüx číslo 717. (Čechy.)
Nicklové-Roskopf hodinky K 3-90; 4-20; 5-
Strieborné hodinky K 8-40.
Nicklový budiček K 2-90.
Budiček s duplovaným zvonkom K 4-

Zasielanie s poštovou dobierkou. Žiadne riziko. Zámena povolená alebo návrat penazí.

51 rokov v obchode, vyzkúmane dobrá osada na kosy.

Nikto nikdy nemal lepšej kosa, ako je naša

Bazilika zlato-kosa.

Nesľubujeme nebo a zem, každému ale, kto s dôverou obráti sa ku nám, pošleme takú trvanlivú ostriu zlatú kosu, za ktorú nás požeňovať bude. Tieto kosy už od 50 rokov rozposielame najväčším páňstvom a mnoho tisíc hospodárom. Zárukou dobre stojíme za každú kosu a nesodpovedné zamienime zdarma. — Cena jednej «Bazilika zlatej kosa» s poštovou dobierkou:

	70	75	80	85	90	95	100	110 cm.
Cena 1 kosa	2-20	2-30	2-40	2-50	2-60	2-70	2-80	3-20 kor.

Cena 1 kosa Bazilika diamantovej osielky 1-50 kor. Takej nikdy nebolo. Zvláštne upozornenie pre sbierateľov kupcov na kosy. Pri kúpe 10 kusov kós 1 kus posielame zdarma. Pri kúpe 30 kusov, zdarma posielame 3 kusy alebo jeden výborný 6 výstr. revolver, alebo jeden opravde postriebrený metallový kríž. Prosíme na každý pád žiadať si náš veľký obrázkový cenník. Zdarma ho pošleme a každému spôsobíme s ním veľkú radosť. — K dostaniu v obchode: **Jozef Marosi a Syn.** Esztergom 15. číslo. 51 ročná osada na kosy a veľký obchodný dom.

Tlačou Stephaneum uč. spol. v Budapešt, VIII., Szentkirályi-utca 28/a.